

ORDO LIBRORUM NOVI TESTAMENTI.

Evangelium secundum Matthæum. 969	ad Timotheum secun- da. 1177
Evangelium secundum Marcum. 1001	ad Titum. 1180
Evangelium secundum Lucam. 1021	ad Philemonem. 1182
Evangelium secundum Ioannem. 1055	ad Hebræos. 1183
Acta Apostolorum. 1081	Iacobi Epistola. 1193
Pauli Epistola ad Ro- manos. 1114	Petri Epistola prima. 1197
ad Corinthios prima. 1129	Petri Epistola secun- da. 1201
ad Corinthios secun- da. 1142	Ioannis Epistola pri- ma. 1204
ad Galatas. 1151	Ioannis Epistola secun- da. 1208
ad Ephesios. 1156	Ioannis Epistola ter- tia. 1209
ad Philippenses. 1161	Iudæ Epistola. 1210
ad Colossenses. 1164	Apocalypsis. 1212
ad Thessalonicenses prima. 1168	<i>Ordo Librorum, qui sunt extra Canonem.</i>
ad Thessalonicenses secunda. 1171	Oratio Manassæ. 1227
ad Timotheum pri- ma. 1173	Esdraë liber tertius. Ibid.
	Esdraë liber quartus. 1236

LIBER GENESIS, HEBRAICÈ BERESITH.

PRIMUM Moysi librum Græci interpretes GENESIM inscripserunt, quod creationem & originem mundi continet: Hebræi verò BERESITH, id est in principio, à prima totius libri dictione, suo more appellaverunt. Continet autem non solum mundi ortum, sed & progressus; mirabilemque 2369. annorum, Dei gubernationem, ad obitum usque Iosephi pertexit. Quod breviter sic ascenditur.

Adm. anno	Anni mundi in quibus nati sunt Patriarchæ.	Anni vite eorumdem in quibus genuerunt.	Anni mundi in quibus nati sunt Patriarchæ.	Anni vite eorumdem in quibus genuerunt.
Adam	1	130	Phaleg	1757
Seth	110	105	Rheu	1787
Enos	235	90	Sauig	1819
Cainan	355	70	Nachor	1849
Malaleel	395	65	Thare	1878
Jared	460	162	Abraham	2008
Henoch	612	65	Isaac	2108
Mathusala	687	187	Iacob	2168
Lamech	874	181	Ioseph	2259
Noc	1056	502	Qui annos natus 110. mortuus est.	
Scm	1558	100	Atque ita complectitur historia an- norum 2369.	
Arphaxad	1658	35		
Sale	1693	30		
Heber	1723	34		

CAPUT PRIMUM.

De mundi creatione, rerum creaturarum distinctione & ornatu; deque hominis formatione, cui subiecit Deus omnia que creaverat.

Ann. M. l. Ant. etiam Chr. 4004. Per. Iul. 710. SABBAT. SANCTO. PROPH. 1. Psalm. 32. 6. 135. 5. Eccli. 18. 1. Act. 14. 14. 17. 24. Heb. 11. 3.

IN principio creavit Deus cælum, & terram. 2. Terra autem erat inanis & vacua, & tenebræ erant super faciem abyssi: & Spiritus Dei ferebatur super aquas. 3. Dixitque Deus: * Fiat lux. Et facta est lux. 4. Et vidit Deus lucem quod esset bona: & divisit lucem à tenebris. 5. Appellavitque lucem Diem, & tenebras Noctem: factumque est vespere, & mane, dies unus. 6. Dixit quoque Deus: Fiat firmamentum in medio aquarum: & dividat aquas ab aquis. 7. Et fecit Deus firmamentum, divisitque aquas, quæ erant sub firmamento, ab his, quæ erant super firmamentum. Et factum est ita. 8. Vocavitque Deus firmamentum, Cælum: & factum est vespere & mane, dies secundus.

9. Dixit vero Deus: Congregentur aquæ, quæ sub cælo sunt, in locum unum: & appareat arida. Et factum est ita.

10. Et vocavit Deus aridam, * Terram, congregationesque aquarum appellavit Mária. Et vidit Deus quod esset bonum. * Job 38. 4. Psalm. 32. 7. 88. 12. 135. 6.

11. Et ait: Germinet terra herbam virentem, & facientem semen, & lignum pomiferum faciens fructum iuxta genus suum, cuius semen in semetipso sit super terram. Et factum est ita.

12. Et protulit terra herbam virentem, & facientem semen iuxta genus suum, lignumque faciens fructum, & habens unumquodque sementem secundum speciem suam. Et vidit Deus quod esset bonum.

13. Et factum est vespere & mane, dies tertius.

14. Dixit autem Deus: Fiant luminaria in firmamento cæli, & dividant diem ac noctem, & sint * in signa & tempora, & dies & annos. * Psalm. 135. 7.

15. ut luceant in firmamento cæli, & illuminent terram. Et factum est ita.

16. Fecitque Deus duo luminaria magna: luminare maius, ut præflet dici: & luminare minus, ut præflet nocti: & stellas.

CAPUT II.

Deus, completo sex diebus officio, septimo quiescit, cui & benedixit: hominem in Paradisum variis arboribus fructiferis, ac fluminibus insignitum posuit; cui Evam ex ipsius costa in adiutorium formavit, ac matrimonium instituit.

- 1. * **I**gitur perfecti sunt caeli & terra, & omnis ornatus eorum. * Per. Int. 710. Ann. M.I. Ant. 81. Chr. 1004. * Exod. 10. 11. 11. 17. Dent. 5. 14. Hebr. 4. 4.
- 2. Complevitque Deus die septimo opus suum quod fecerat: & * requievit die septimo ab universo opere quod patrarat. * Exod. 10. 11. 11. 17. Dent. 5. 14. Hebr. 4. 4.
- 3. Et benedixit diei septimo; & sanctificavit illum: quia in ipso cessaverat ab omni opere suo quod creavit Deus ut faceret.
- 4. Istae sunt generationes caeli & terra, quando creatae sunt, in die quo fecit Dominus Deus caelum & terram:
- 5. Et omne virgultum agri antequam oriretur in terra, omneque herbam regionis priusquam germinaret: non enim pluerat Dominus Deus super terram, & homo non erat qui operaretur terram:
- 6. Sed fons ascendebat ex terra, irrigans universam superficiem terrae.
- 7. Formavit igitur Dominus Deus hominem de limo terrae, & inspiravit in faciem eius spiraculum vitae, & * factus est homo in animam viventem. * 1. Cor. 15. 45.
- 8. Plantaverat autem Dominus Deus Paradisum voluptatis a principio: in quo posuit hominem quem formaverat.
- 9. Produxitque Dominus Deus de humo omne lignum pulchrum visu, & ad vescendum suave: lignumque etiam vitae in medio paradisi, lignumque scientiae boni & mali.
- 10. Et fluvius egrediebatur de loco voluptatis ad irrigandum paradisum, qui inde dividitur in quatuor capita.
- 11. Nomen * uni Phison: ipse est qui circumit omnem terram Hevilath, ubi nascitur aurum: * Eccl. 2. 4. 35.
- 12. Et aurum terrae illius optimum est; ibi invenitur bdellium, & lapis onychinus.
- 13. Et nomen fluvij secundi Gehon: ipse est qui circumit omnem terram Aethiopiae.
- 14. Nomen vero fluminis tertij, Tygris: ipse vadit contra Assyrios. Fluvius autem quartus, ipse est Euphrates.
- 15. Tulit ergo Dominus Deus hominem, & posuit eum in paradiso voluptatis, ut operaretur, & custodiret illum:
- 16. Praecipitque ei dicens: Ex omni ligno paradisi comede: sed de ligno huius non comede: quia cum comederis de eo, morte morieris.
- 17. De ligno autem scientiae boni & mali ne comedas. in quoquam enim die

* Infr. 5. 1. 9. 6. 1. Cor. 11. 7. Col. 3. 10. * Sap. 2. 23. Eccl. 17. 1. * Matth. 19. 4. * Inf. 8. 17. 9. 1. * Eccl. 39. 21. Marc. 7. 37.

- 18. Dixit quoque Dominus Deus: Non est bonum esse hominem solum: faciamus ei adiutorium simile sibi.
  - 19. Formatis igitur, Dominus Deus, de humo cunctis animantibus terrae, & universis volatilibus caeli, adduxit ea ad Adam, ut videret quid vocaret ea: * omne enim quod vocavit Adam animam viventis, ipsum est nomen ejus. * Psal. 147. 4.
  - 20. Appellavitque Adam nominibus suis cuncta animantia, & universa volatilia caeli, & omnes bestias terrae: Adae vero non inveniebatur adiutor similis ejus.
  - 21. Cui dixit ergo Dominus Deus: Soporem in Adam: cumque obdormisset, tulit unam de costis ejus, & replevit carnem pro ea.
  - 22. Et aedificavit Dominus Deus costam, quam tulerat de Adam, in mulierem: & adduxit eam ad Adam.
  - 23. Dixitque Adam: * Hoc nunc, os ex ossibus meis, & caro de carne mea: haec vocabitur * Virago, quoniam de viro sumpta est.
  - 24. * Quamobrem relinquet homo patrem suum, & matrem, & adhaerebit uxori suae: * & erunt duo in carne una.
  - 25. Erat autem uterque nudus, Adam sive illicet & uxor eius: & non erubescabant.
- CAPUT III.**
- Serpentis astutia, primi parentes Dei praecipit transgrediuntur: Messias orbis promittitur; atque inditae singulis parva, de paradiso pelluntur.*
- 1. **S**ED & serpens erat callidior cunctis animantibus terrae quae fecerat Dominus Deus. Qui dixit ad mulierem: Cur praecipit vobis Deus ut non comederetis de omni ligno paradisi?
  - 2. Cui respondit mulier: De fructu lignorum, quae sunt in paradiso, vescimur: 3. de fructu vero ligni, quod est in medio paradisi, praecipit nobis Deus ne comederemus: & ne tangeremus illud, ne forte moriamur.
  - 4. Dixit autem serpens ad mulierem: * Nequaquam morte moriemini. 5. Scit enim Deus quod in quoquam die comederitis ex eo, aperientur oculi vestri: & eritis sicut dii, scientes bonum & malum.
  - 6. Vidit igitur mulier quod bonum esset lignum ad vescendum, & pulchrum oculis, aspectuque delectabile: & tulit

* Psal. 147. 4. * 1. Cor. 11. 9. * q. d. Virgo, ut olim Latini. * Matth. 19. 5. Marc. 10. 7. Ephes. 5. 31. * 1. Cor. 6. 16.

- de fructu illius, & * comedit: deditque viro suo, qui comedit.
- 7. Et aperti sunt oculi amborum: cumque cognovissent se esse nudos, consueverunt folia ficus, & fecerunt sibi perizonata.
- 8. Et cum audissent vocem Domini Dei deambulantis in paradiso ad auram post meridiem, abscondit se Adam & uxor eius a facie Domini Dei in medio ligni paradisi.
- 9. Vocavitque Dominus Deus Adam, & dixit ei: Ubi es?
- 10. Qui ait: Vocem tuam audivi in paradiso: & timui, eo quod nudus essem, & abscondi me.
- 11. Cui dixit: Quis enim indicavit tibi quod nudus esses, nisi quod ex ligno de quo praeeperam tibi ne comederes, comedisti?
- 12. Dixitque Adam: Mulier, quam dedisti mihi sociam, dedit mihi de ligno, & comedi.
- 13. Et dixit Dominus Deus ad mulierem: Quare hoc fecisti? Quae respondit: Serpens decepit me, & comedi.
- 14. Et ait Dominus Deus ad serpentem: Quia fecisti hoc, maledictus es inter omnia animantia, & bestias terrae: super pedus tuum gradieris, * & terram comedes cunctis diebus vitae tuae.
- 15. Inimicitias ponam inter te & mulierem, * & semen tuum & semen illius: ipsa conteret caput tuum, & tu insidiaberis calcaneo * eius.
- 16. Mulieri quoque dixit: Multiplicabo arumnas tuas, & conceptus tuos: in dolore paries filios, & sub viri potestate eris, * & ipse dominabitur tui.
- 17. Adae vero dixit: Quia audisti vocem uxoris tuae, & comedisti de ligno, ex quo praeeperam tibi, ne comederes, maledicta terra in opere tuo: in laboribus comedes ex ea cunctis diebus vitae tuae.
- 18. Spinas & tribulos germinabit tibi, & comedes herbam terrae.
- 19. In sudore vultus tui vesceris pane, donec revertaris in terram de qua sumptus es: quia pulvis es, * & in pulverem revertaris.
- 20. Et vocavit Adam nomen uxoris suae, Heva: eo quod mater esset cunctorum viventium.
- 21. Fecit quoque Dominus Deus Adae & uxori eius tunicas pelliceas, & induit eos:
- 22. Et ait: Ecce Adam quasi unus ex nobis factus est, sciens bonum & malum: nunc ergo ne forte mittat manum suam,

* Eccl. 25. 33. 1. Tim. 2. 14. * Insa 65. 25. Mich. 7. 17. Insa 49. 23. Ps. 72. 9. * Apoc. c. 12. * Septuag. avris, ipse ut referatur ad Christum, quod sequitur. Iren. Cypr. & Leo. * Gen. 49. 17. 1. Cor. 14. 34. * Infr. 18. 27. Psal. 102. 14. 22. 16. Eccl. 12. 7.

& sumat etiam de ligno vite, & comedat, & vivat in aeternum.

23. Et emisit eum Dominus Deus de paradiso voluptatis, ut operaretur terram, de qua sumptus est.

24. Eleicitque Adam: & collocavit ante paradiso voluptatis Cherubim, & flammam gladium; atque versatilem, ad custodiendam viam ligni vite.

CAPUT IV.

Adam ex Heva gignit Cain, & Abel: impius Cain pium Abel fratrem occidit, & a Deo punitur, ac profugus vitam agens, Henoch genuit; sed & Adam Seth genuit, cui natus est Enos.

Adam verò cognovit uxorem suam Hevam: quæ concepit & peperit * Cain, dicens: Possedi hominem per Deum.

2. Rursumque peperit fratrem eius Abel. Fuit autem Abel pastor ovium, & Cain agricola.

3. Factum est autem post multos dies ut offerret Cain de fructibus terræ munera Domino.

4. Abel quoque obtulit de primogenitis gregis sui, & de adipibus eorum: & respexit Dominus ad Abel, & ad munera eius.

5. Ad Cain verò, & ad munera illius non respexit: iratusque est Cain vehementer, & concidit vitulus eius.

6. Dixitque Dominus ad eum: Quare iratus es? & cur concidit facies tua?

7. Nonne si bene egeris, recipies: sin autem male, statim in foribus peccatum aderit: sed sub te erit appetitus eius, & tu dominaberis illius.

8. Dixitque Cain ad Abel fratrem suum: Egrediamur foras. Cumque essent in agro, consumpexit Cain adversus fratrem suum Abel, & interfecit eum.

9. Et ait Dominus ad Cain: Ubi est Abel frater tuus? Qui respondit: Nescio: Num custos fratris mei sum ego?

10. Dixitque ad eum: Quid fecisti? vox sanguinis fratris tui clamat ad me de terra.

11. Nunc igitur maledictus eris super terram, quæ aperuit os suum, & suscepit sanguinem fratris tui de manu tua.

12. Cum operatus fueris eam, non dabit tibi fructus suos: vagus & profugus eris super terram.

13. Dixitque Cain ad Dominum: Maior

est iniquitas mea, quam ut veniam merear.

14. Ecce eijcis me hodie a facie terræ, & a facie tua abscondar, & ero vagus & profugus in terra: omnis igitur qui invenerit me, occidit me.

15. Dixitque ei Dominus: Nequaquam ita fiet: sed omnis qui occiderit Cain, septuplum punietur. Posuitque Dominus Cain signum; ut non interficeret eum omnis qui invenisset eum.

16. Egressusque Cain a facie Domini, habitavit profugus in terra ad orientalem plagam Eden.

17. Cognovit autem Cain uxorem suam, quæ concepit, & peperit Henoch: & edificavit civitatem, vocavitque nomen eius ex nomine filij sui, Henoch.

18. Porrò Henoch genuit Irad, & Irad genuit Maviael, & Maviael genuit Mathusael, & Mathusael genuit Lamech.

19. Qui accepit duas uxores, nomen uni Ada, & nomen alteri Sella.

20. Genuitque Ada label, qui fuit pater habitantium in tentoriis, atque pastorum.

21. Et nomen fratris eius Iubal: ipse fuit pater canentium cithara & organo.

22. Sella quoque genuit Tubalcain, qui fuit malleator & faber in cuncta opera aris & ferri. Soror vero Tubalcain, Noema.

23. Dixitque Lamech uxoris suis Adæ & Sella: Audite vocem meam uxores Lamech, auscultate sermonem meum: quoniam occidi virum in vulnus meum, & adolescentulum in livorem meum.

24. Septuplum ultio dabitur de Cain: de Lamech verò septuagies septies.

25. Cognovit quoque adhuc Adam uxorem suam: & peperit filium, vocavitque nomen eius Seth, dicens: Posuit mihi Deus semen aliud pro Abel, quem occidit Cain.

26. Sed & Seth natus est filius, quem vocavit Enos: Iste cepit invocare nomen Domini.

CAPUT V.

Textitur genealogia Adæ, ac posterorum per Seth, annique vite ipsorum usque ad Noë.

HIC est liber generationis Adam. In die, qua creavit Deus hominem, & ad similitudinem Dei fecit illum.

2. Masculum & feminam creavit eos, & benedixit illis: & vocavit nomen eorum Adam, in die quo creati sunt.

3. Vixit autem Adam centum triginta an-

annis: & genuit ad imaginem & similitudinem suam, vocavitque nomen eius Seth.

4. Et facti sunt dies * Adam, postquam genuit Seth, octingenti anni: genuitque filios & filias.

5. Et factum est omne tempus quod vixit Adam, anni nonaginti triginta, & mortuus est.

6. Vixit quoque Seth centum quinque annis, & genuit * Enos.

7. Vixitque Seth postquam genuit Enos, octingenti septem annis, genuitque filios & filias.

8. Et facti sunt omnes dies Seth nongentorum duodecim annorum, & mortuus est.

9. Vixit vero Enos nonaginta annis, & genuit Cainan.

10. Post cuius ortum vixit octingentis quindecim annis, & genuit filios & filias.

11. Factique sunt omnes dies Enos nonaginta quinque anni, & mortuus est.

12. Vixit quoque Cainan septuaginta annis, & genuit Malaleel.

13. Et vixit Cainan postquam genuit Malaleel, octingenti quadraginta annis, genuitque filios & filias.

14. Et facti sunt omnes dies Cainan nongenti decem anni, & mortuus est.

15. Vixit autem Malaleel sexaginta quinque annis, & genuit Jared.

16. Et vixit Malaleel postquam genuit Jared, octingenti triginta annis: & genuit filios & filias.

17. Et facti sunt omnes dies Malaleel octingenti nonaginta quinque anni, & mortuus est.

18. Porrò Henoch vixit sexaginta quinque annis, & genuit Mathusalam.

19. Et vixit Jared postquam genuit Henoch, octingenti annis, & genuit filios & filias.

20. Et facti sunt omnes dies Jared nongenti sexaginta duo anni, & mortuus est:

21. Porrò Henoch vixit sexaginta quinque annis, & genuit Mathusalam.

22. Et ambulavit Henoch cum Deo: & vixit, postquam genuit Mathusalam, trecentis annis, & genuit filios & filias.

23. Et facti sunt omnes dies Henoch trecenti sexaginta quinque anni.

24. Ambulavitque cum Deo, & non apparuit: quia * tulit eum Deus.

* 1. Paral. 1. 1.

* Ann. M. 235. Ant. Chr. 3769.

* Matth. 18. 22.

* Ann. M. 130. Ant. Chr. 3874.

* Ann. M. 987. Ant. Chr. 3017.

* Sap. 2. 23. Eccl. 17. 1. Sup. 1. 27. Inf. 9. 6.

27. Et facti sunt omnes dies Mathusala nongenti sexaginta novem anni, & mortuus est.

28. Vixit autem Lamech centum octoginta duobus annis, & genuit filium:

29. vocavitque nomen eius * Noë, dicens: Iste consolabitur nos ab operibus & laboribus manuum nostrarum in terra, cui maledixit Dominus.

30. Vixitque Lamech, postquam genuit Noë, quingentis nonaginta quinque annis, & genuit filios & filias.

31. Et facti sunt omnes dies Lamech, septingenti septuaginta septem anni, & mortuus est. Noë verò, cum quingentorum esset annorum, genuit Sem, Cham, & Iapheth.

CAPUT VI.

Hominis peccata fuerit diluvij causa: Noë tamen iustus inventus est, cui arca fabricanda mandatur, in qua ipse & ceterorum animantium genera serventur.

Cumque cepissent homines multiplicari super terram, & filias processerunt, videntes filij Dei filias hominum quod essent pulchre, acceperunt sibi uxores ex omnibus, quas elegerant.

13. Dixitque Deus: Non permanebit spiritus meus in homine in aeternum, quia caro est: eruntque dies illius centum viginti annorum.

4. Gigantes autem erant super terram in diebus illis, postquam ingressi sunt filij Dei ad filias hominum, illaque genererunt, isti sunt potentes a sæculo viri famosi.

5. Videns autem Deus quod multa multitudo hominum esset in terra, & cuncta cogitatio cordis intenta esset ad malum omni tempore,

6. penituit eum quod hominem fecisset in terra. Et tactus dolore cordis intrinsecus,

7. Delebo, inquit, hominem, quem creavi, a facie terræ, ab homine usque ad animantia, a reptili usque ad volucres cæli: penitet enim me fecisse eos.

8. Noë verò invenit gratiam coram Domino.

9. Hæ sunt generationes Noë: * Noë vir iustus atque perfectus fuit in generationibus suis, cum Deo ambulavit.

10. Et genuit tres filios, Sem, Cham, & Iapheth.

* Ann. M. 1056. Ant. Chr. 2948.

SABBAT. SANCTO PROPH. 2.

* Ann. M. 1536.

† Quibus elapsus diluvium inducam.

Aug. Hieron. Baruch

2. 26. Amos 2. 9. Sap. 14. 6. Eccl. 16. 8.

* Inf. 8. 21. Matth. 15. 19.

* Eccl. 44. 17.

11. Corrupta est autem terra coram Deo, & repleta est iniquitate.

12. Cumque vidisset Deus terram esse corruptam (omnis quippe caro corrumpat viam suam super terram).

13. dixit ad Noë: Finis universæ carnis venit coram me: repleta est terra iniquitate a facie eorum, & ego disperdam eos cum terra.

* 1. Petr. 3. 20. 2. Petr. 2. 5.

14. Fac tibi arcam de lignis levigatis: mansiunculas in arca facies, & bitumine lines intrinsecus, & extrinsecus.

15. Et sic facies eam: Trecentorum cubitorum erit longitudo arce, & quinquaginta cubitorum latitudo, & triginta cubitorum altitudo illius.

* Tota itaque capacitas fuit cubitorum solidorum 450. milium.

16. Fenestram in arca facies, & in cubito consummabis summitatem eius: ostium autem arce ponas ex latere: deorsum cœnacula, & tristega facies in ea.

17. Ecce ego adducam aquas diluvij super terram, ut interficiam omnem carnem, in qua spiritus vitæ est subter cælum: Universa quæ in terra sunt, consumerunt.

18. Ponamque fœdus meum tecum: & ingredieris arcam tu & filij tui, uxor tua, & uxores filiorum tuorum tecum.

19. Et ex cunctis animantibus universæ carnis bina induces in arcam, ut vivat tecum: masculini sexus & feminini.

* Heb. 11. 7.

20. De volucribus iuxta genus suum, & de iumentis in genere suo, & ex omni reptili terræ secundum genus suum: bina de omnibus ingredientur tecum, ut possint vivere.

21. Tolles igitur tecum ex omnibus esicis, quæ mandij possunt, & comportabis apud te: & erunt tam tibi, quàm illis in cibum.

22. Fecit igitur Noë omnia, quæ præceperat illi Deus.

CAPUT VII.

Ingresso Noë cum suis in arcam, statim aqua omnium montium cacumina 150. diebus superavit, reliquæque animantia submersit.

1. Dixitque Dominus ad eum: Ingredere tu, & omnis domus tua in arcam: te enim * vidi iustum coram me in generatione hac.

* Heb. 11. 7.

2. Ex omnibus animantibus mundis tolle septena & septena, masculinum & feminam: de animantibus vero immundis duo & duo, masculinum & feminam.

* 2. Petr. 2. 5.

3. Sed & de volatilibus cæli septena & septena, masculinum & feminam: ut salvetur semen super faciem universæ terræ.

4. Adhuc enim, & post dies septem ego pluam super terram quadraginta diebus & quadraginta noctibus: & delebo omnem substantiam, quam feci, de superficie terræ.

5. Fecit ergo Noë omnia, quæ mandaverat ei Dominus.

6. Eratque sexcentorum annorum quando diluvij aquæ inundaverunt super terram.

7. Et ingressus est Noë & filij eius, uxor eius & uxores filiorum eius cum eo, in arcam propter aquas diluvij.

8. De animalibus quoque mundis & immundis, & de volucribus, & ex omni, quod movetur super terram,

9. duo & duo ingressa sunt ad Noë in arcam, masculus & femina, sicut præceperat Dominus Noë.

10. Cumque transissent septem dies, aquæ diluvij inundaverunt super terram.

11. Anno sexcentesimo * vite Noë, mense secundo, septimodecimo die mensis, rupti sunt omnes fontes abyssi magnæ, & cataractæ cæli apertæ sunt:

12. & facta est pluvia super terram quadraginta diebus & quadraginta noctibus.

13. In articulo diei illius ingressus est Noë, & Sem, & Cham, & Iapheth, filij eius: uxor illius, & tres uxores filiorum eius cum eis in arcam:

14. ipsi & omne animal secundum genus suum, universaque iumenta in genere suo, & omne quod movetur super terram in genere suo, cunctumque volatile secundum genus suum, & universæ aves, omnesque volucres.

15. Ingressæ sunt ad Noë in arcam, bina & bina ex omni carne, in qua erat spiritus vitæ.

16. Et quæ ingressa sunt, masculus & femina ex omni carne introierunt, sicut præceperat ei Deus: & inclusit eum Dominus de foris.

17. Factumque est diluuium quadraginta diebus super terram: & multiplicatæ sunt aquæ, & elevaverunt arcam in sublime a terra.

18. Vehementer enim inundaverunt: & omnia repleverunt in superficie terræ: porro arca ferebatur super aquas.

19. Et aquæ prevaluerunt nimis super terram: operitque sunt omnes montes excelsi sub universo cælo.

20. Quin-

* Matt. 24. 37. Lucæ 17. 26.

1. Petr. 3. 20.

* Inchoato, non completo: Est ergo annus Per. Jul. 2365. Ann. M. 1656. Ant. Chr. 2348.

* Sap. 10. 4. Eccl. 39. 28. 1. Petr. 3. 20.

20. Quindecim cubitis altior fuit aqua super montes, quos operuerat.

21. * Consumptaque est omnis caro quæ movebatur super terram, volucrium, animalium, bestiarum, omniumque reptilium, quæ reptant super terram: universi homines,

22. & cuncta, in quibus spiraculum vitæ est in terra, mortua sunt.

23. Et delevit omnem substantiam, quæ erat super terram, ab homine usque ad pecus, tam reptile quàm volucres cæli: & deleta sunt de terra: remansit autem solus Noë, & quæ cum eo erant in arca.

24. Obtineruntque aquæ terram centum quinquaginta diebus.

CAPUT VIII.

Imminuit paulatim aquis diluvij, post corvi ac columbæ emissionem, Noë cum universis qui in arca continebantur, egreditur: & altari extructo offert Deo, in gratiarum actionem holocausta, quibus placatus Deus promittit nunquam deinceps fore diluuium.

1. Recordatus autem Deus Noë, cunctorumque animalium, & omnium iumentorum, quæ erant cum eo in arca, adduxit spiritum super terram, & imminuta sunt aquæ.

2. Et clausi sunt fontes abyssi, & cataractæ cæli: & prohibita sunt pluvie de cælo.

3. Reversæque sunt aquæ de terra euntes & redeuntes: & cœperunt minui post centum quinquaginta dies.

4. Requievitque arca mense septimo, vigesimo septimo die mensis super montes Armeniæ.

5. At verò aquæ ibant & decrecebant usque ad decimum mensem: decimo enim mense, prima die mensis, apparuerunt cacumina montium.

6. Cumque transissent quadraginta dies, aperiens Noë fenestram arce, quam fecerat, dimisit corvum:

7. qui egrediebatur, & non revertebatur, donec sicarentur aquæ super terram.

8. Emitit quoque columbam post eum, ut videret si iam cessasset aquæ super faciem terræ.

9. Quæ cum non invenisset ubi requiesceret pes ejus, reversa est ad eum in arcam: aquæ enim erant super universam terram: extenditque manum, & apprehensam intulit in arcam.

10. Expectatis autem ultra septem diebus

allis, rursus dimisit columbam ex arca.

11. At illa venit ad eum ad vesperam, portans ramum olivæ virentibus foliis in ore suo, intellexit ergo Noë quod cessasset aquæ super terram.

12. Expectavitque nihilominus septem alios dies: & emisit columbam, quæ non est reversa ultra ad eum.

13. Igitur sexcentesimo primo anno *, primo mense, prima die mensis, imminuta sunt aquæ super terram: & aperiens Noë tectum arce, aspexit, viditque quod exsiccata esset superficies terræ.

14. Mense secundo, septimo & vigesimo die mensis arefacta est terra.

15. Locutus est autem Deus ad Noë, dicens:

16. Egredere de arca, tu & uxor tua, filij tui, & uxores filiorum tuorum tecum.

17. Cuncta animalia, quæ sunt apud te, ex omni carne, tam in volatilibus quàm in bestiis & universis reptilibus, quæ reptant super terram, educ tecum, & ingredimini super terram: * crescite & multiplicamini super eam.

18. Egressus est ergo Noë, & filij eius: uxor illius, & uxores filiorum eius cum eo.

19. Sed & omnia animalia, iumenta, & reptilia quæ reptant super terram, secundum genus suum, egressa sunt de arca.

20. Edificavit autem Noë altare Domino: & tollens de cunctis pecoribus & volucribus mundis, obtulit holocausta super altare.

21. Odoratusque est Dominus odorem suavitatis, & ait: Nequaquam ultra maledicam terræ propter homines: * sensus enim & cogitatio humani cordis in malum prona sunt ab adolescentia sua: non igitur ultra pereuciam omnem animam viventem sicut feci.

22. Cunctis diebus terræ, semētis & messis, frigus & aestus, æstas & hiems, nox & dies non requiescent.

23. Cunctis diebus terræ, semētis & messis, frigus & aestus, æstas & hiems, nox & dies non requiescent.

CAPUT IX.

Noë, ac filijs eius benedicit, cunctaque animalia unâ cum piscibus in cibum tribuit, prohibito tamen illis sanguine: factus inter Deum & homines de non inducendis amplius aquis diluvij iride firmatur. Noë ebrium ridens filius Cham, in Chanaan filio maledicitur: Sem verò & Iapheth benedicuntur.

1. Benedixitque Deus Noë & filiis eius, Et dixit ad eos: * Crescite, &

* Vite Noë sept. scilicet. Mandi 1657.

* Sup. 1. 28. Isr. 9. 1.

* Sup. 6. 5. Matt. 15. 19.

* Sup. 1. 22. 8. 17.

& multiplicamini, & replete terram.

2. Et terror vester ac tremor sit super cuncta animalia terræ, & super omnes volucres cæli, cum universis quæ moventur super terram: omnes pisces maris manus vestræ traditi sunt.

3. Et omne, quod movetur & vivit, erit vobis in cibum: quasi olera virentia nudatus in tabernaculo suo.

4. Excepto, quod carnem cum sanguine non comedetis.

5. Sanguinem enim animarum vestrarum requiram de manu cunctarum bestiarum: & de manu hominis, de manu viri, & fratris eius requiram animam hominis.

6. Quicumque effuderit humanum sanguinem, fundetur sanguis illius: * ad imaginem quippe Dei factus est homo.

7. * Vos autem crescite & multiplicamini, & ingredimini super terram, & implete eam.

8. Hæc quoque dixit Deus ad Noë, & ad filios eius cum eo:

9. Ecce ego statuam pactum meum vobiscum, & cum semine vestro post vos:

10. & ad omnem animam viventem, quæ est vobiscum, tam in volucris quam in iumentis & pecudibus terræ cunctis, quæ egressa sunt de arca, & universis bestiis terræ.

11. * Statuam pactum meum vobiscum, & nequaquam ultra interficietur omnis caro aquis diluvij, neque erit deinceps diluvium dissipans terram.

12. Dixitque Deus: Hoc signum fœderis quod do inter me & vos, & ad omnem animam viventem, quæ est vobiscum in generationes sempiternas:

13. Arcum meum ponam in nubibus, & erit signum fœderis inter me, & inter terram.

14. * Cumque obduxero nubibus cælum, apparebit arcus meus in nubibus:

15. & recordabor fœderis mei vobiscum, & cum omni anima vivente quæ carnem vegetat: & non erunt ultra aquæ diluvij ad delendum universam carnem.

16. Eritque arcus in nubibus, & videbo illam, & recordabor fœderis sempiterni quod pactum est inter Deum & omnem animam viventem universæ carnis quæ est super terram.

17. Dixitque Deus ad Noë: Hoc erit signum fœderis, quod constitui inter me & omnem carnem super terram.

18. Erant ergo filij Noë, qui egressi

Sup. 1. 29.

557. 217.

* Lev. 17.

14.

Act. 15. 29.

* Matt. 26.

52.

* Apoc. 13.

10.

* Sup. 1. 28.

8. 17.

* Isai. 54. 9.

* Eccii. 43.

12.

sunt de arca, Sem, Cham, & Iapheth: porro Cham ipse est pater Chanaan.

19. Tres isti filij sui Noë: & ab his disseminatum est omne genus hominum super universam terram.

20. Cœpitque Noë vir agricola exercere terram, & plantavit vineam.

21. Bibensque vinum inebriatus est, & nudatus in tabernaculo suo.

22. Quod cum vidisset Cham pater Chanaan, verenda scilicet patris sui esse nudata, nunciavit duobus fratribus suis foras.

23. At vero Sem & Iapheth pallium imposuerunt humeris suis, & incidentes retrorsum, operuerunt verenda patris sui: faciesque eorum aversæ erant, & patris virilia non viderunt.

24. Evigilans autem Noë ex vino, cum didicisset quæ fecerat ei filius suus minor,

25. ait: Maledictus Chanaan, servus servorum erit fratribus suis.

26. Dixitque: Benedictus Dominus Deus Sem, sit Chanaan servus eius.

27. Dilatet Deus Iapheth, & habitet in tabernaculis Sem, sitque Chanaan servus eius.

28. Vixit autem Noë post diluvium trecentis quinquaginta annis.

29. Et impleti sunt omnes dies eius nongentorum quinquaginta annorum: & mortuus est.

CAPUT X.

Genealogia filiorum Noë, à quibus derivæ sunt gentes post diluvium, & orti omnes Mortales.

1. **H**Æ sunt generationes filiorum Noë, Sem, Cham, & Iapheth: natiq; sunt eis filij post diluvium.

2. Filij Iapheth: Gomer, & Magog, & Madai, & Iavan, & Thubal, & Mosoch, & Thiras.

3. Porro filij Gomer: Ascenez & Riphath & Thogorma.

4. Filij autem Iavan: Elisa & Tharsis, Cetthim & Dodanim.

5. Ab his derivæ sunt insule gentium in regionibus suis, unusquisque secundum linguam suam & familias suas in nationibus suis.

6. Filij autem Cham: Chus, & Mesraim, & Phuth, & Chanaan.

7. Filij Chus: Saba, & Hevila, & Sabatha, & Regma, & Sabathaca. Filij Regma: Saba, & Dadan.

8. Porro Chus genuit Nemrod: ipse cœpit esse potens in terra,

1. Par. 1. 5.

9. &

CAPUT XI.

In turris Babel edificatione, superborum fastas, ac lingua confunditur. Sem genealogia usque ad Abram rexitur.

1. **E**Rat autem terra labij unius, & sermonum eorundem.

2. Cumque proficiscerentur de oriente, invenerunt campum in terra Sennaar, & habitaverunt in eo.

3. Dixitque alter ad proximum suum: Venite, faciamus lateres, & coquamus eos igni. Habueruntque lateres pro saxis, & bitumen pro cemento:

4. & dixerunt: Venite, faciamus nobis civitatem & turrim, cuius culmen pertingat ad cælum: * & celebremus nomen nostrum atequam dividamur in universas terras.

5. Descendit autem Dominus ut videret civitatem & turrim, quam ædificabant filij Adam,

6. & dixit: Ecce, unus est populus, & unum labium omnibus: cœperuntque hoc facere, nec desistent a cogitationibus suis, donec eas opere compleantur.

7. Venite igitur, descendamus, & confundamus ibi linguam eorum, ut non audiat unusquisque vocem proximi sui.

8. Atque ita divisit eos Dominus ex illo loco in * universas terras, & cessaverunt ædificare civitatem.

9. Et idcirco vocatum est nomen eius Babel, quia ibi confusum est labium universæ terræ: & inde dispersit eos Dominus super faciem cunctarum regionum.

10. Hæ sunt generationes Sem: * Sem erat centum annorum quando genuit Arphaxad, biennio * post diluvium.

11. Vixitque Sem postquam genuit Arphaxad, quingentis annis: & genuit filios & filias.

12. Porro Arphaxad vixit triginta quinque annis, & genuit Sale.

13. Vixitque Arphaxad postquam genuit Sale, trecentis tribus annis: & genuit filios & filias.

14. Sale quoque vixit triginta annis, & genuit Heber.

15. Vixitque Sale postquam genuit Heber, quadringentis tribus annis: & genuit filios & filias.

16. Vixit autem Heber triginta quatuor annis, & genuit * Phaleg.

17. Et vixit Heber postquam genuit Phaleg,

9. & erat robustus venator coram Domino. Ob hoc exivit proverbium: Quasi Nemrod robustus venator coram Domino.

10. Fuit autem principium regni eius Babylon, & Arach, & Achad, & Chalanne, in terra Sennaar.

11. De terra illa egressus est Assur, & ædificavit Niniven, & plateas civitatis, & Chale.

12. Resen quoque inter Niniven & Chale: hæc est civitas magna.

13. At vero Mesraim genuit Ludim, & Ananim, & Laabim, Nephthuin,

14. & Phetrusim, & Chasluim: de quibus egressi sunt Philisthim & Capthorim.

15. Chanaan autem genuit Sidonem primogenitum suum, Hethæum,

16. & Iebusæum, & Amorrhæum, Gergesæum,

17. Hevæum, & Aracæum: Sinæum,

18. & Aradium, Samaræum, & Amathæum: & posthæc disseminati sunt populi Chanaanæorum.

19. Factique sunt termini Chanaan venientibus a Sidone Geraram usque Gazam, donec ingrediaris Sodomam & Gomorrhæam, & Adamam, & Seboim usque Lesa.

20. Hi sunt filij Cham in cognationibus, & linguis, & generationibus, terrisque & gentibus suis.

21. De Sem quoque nati sunt, patre omnium filiorum Heber, fratre Iapheth maiore.

22. Filij Sem: * Elam & Assur, & Arphaxad, & Lud, & Aram.

23. Filij Aram: Us, & Hul, & Gether, & Mes.

24. At vero Arphaxad genuit Sale, de quo ortus est Heber.

25. Natiq; sunt Heber filij duo: nomen uni Phaleg, eo quod in diebus eius divisa sit terra: & nomen fratris eius Iectan.

26. Qui Iectan genuit Elmodad, & Saleph, & Asarmoth, Iare,

27. & Aduram, & Uzal, & Decla,

28. & Ebal, & Abimael, Saba,

29. & Ophir, & Hevila, & Iobab. omnes isti, filij Iectan.

30. Et facta est habitatio eorum de Messa pergentibus usque Sephar montem orientalem.

31. Isti filij Sem secundum cognationes & linguas, & regiones in gentibus suis.

32. Hæc familie Noë iuxta populos & nationes suas. Ab his derivæ sunt gentes in terra post diluvium.

* 1. Par. 1.

17.

* Hier. in c.

14. Isa. di-

cit fuisse 4.

millia pas-

suum.

Hujus reli-

quias adhuc

suppresse,

testes hodie

quoque

sunt, qui

hæc loca in-

viserunt.

* Ann. M.

M. circiter

1900.

Ant. Chr.

2204.

* Ann. M.

1658.

* Ann. M.

1757.

Ant. Chr.

2247.

Pha-

Phaleg, quadringentis triginta annis: & genuit filios & filias.

18. Vixit quoque Phaleg triginta annis, & genuit Reu.

* 1. Par. 1.
19. Vixitque Phaleg postquam genuit Reu, ducentis novem annis: & genuit filios & filias.

20. Vixit autem Reu triginta duobus annis, & genuit Sarug.

21. Vixit quoque Reu postquam genuit Sarug, ducentis septem annis: & genuit filios & filias.

22. Vixit vero Sarug triginta annis, & genuit Nachor.

23. Vixitque Sarug postquam genuit Nachor, ducentis annis: & genuit filios & filias.

24. Vixit autem Nachor viginti novem annis, & genuit Thare.

25. Vixitque Nachor postquam genuit Thare, centum decem & novem annis: & genuit filios & filias.

* 1. Par. 1.
26. Vixitque Thare septuaginta annis, & genuit Abram, & Nachor, & Aran.

* 2. Par. 2.
27. Hæ sunt autem generationes Thare: Thare genuit Abram, Nachor, & Aran. Porro Aran genuit Lot.

* 2. Par. 2.
28. Mortuusque est Aran ante Thare patrem suum, in terra nativitatibus sue in Ur Chaldaeorum.

* 2. Par. 2.
29. Duxerunt autem Abram & Nachor uxores: nomen uxoris Abram, Sarai: & nomen uxoris Nachor, Melcha filia Aran, patris Melchæ, & patris Ieschæ.

* 2. Par. 2.
30. Erat autem Sarai sterilis, nec habebat liberos.

* 2. Par. 2.
31. Tulit itaque Thare Abram filium suum, & Lot filium Aran, filium filij sui, & Sarai nurum suam, uxorem Abram filij sui, & eduxit eos de Ur Chaldaeorum, & irent in terram Chanaan: veneruntque usque Haran, & habitaverunt ibi.

* 2. Par. 2.
32. Et facti sunt dies Thare ducentorum quinque annorum, & mortuus est in Haran.

CAPUT XII.

Abram Dei mandata parens, promissaque accipiens, patria relicta, comitante Lot, peregrinatur in Chanaan, & Domino in Sichem, & Bethel sacrificat. Inde propter famem Ægyptum ingressus, uxorem suam vocat sororem; quam in domum regis Pharaonis sublata postea, recipit intactam.

* 2. Par. 2.
1. Dixit autem Dominus ad Abram: Egredere de terra tua, & de

cognatione tua, & de domo patris tui, & veni in terram quam monstrabo tibi.

2. Faciamque te in gentem magnam, & benedicam tibi, & magnificabo nomen tuum, erisque benedictus.

3. Benedicam benedictibus tibi, & maledicam maledicentibus tibi, atque in te benedicentur universæ cognationes terræ.

4. Egredere est itaque Abram sicut præceperat ei Dominus, & ivit cum eo Lot: septuaginta quinque annorum erat Abram cum egredere de Haran.

5. Tulitque Sarai uxorem suam, & Lot filium fratris sui, universamque substantiam quam possederant, & animas quæ fecerant in Haran: & egressi sunt ut irent in terram Chanaan. Cumque venissent in eam,

6. pertransiit Abram terram usque ad locum Sichem, usque ad convallem illustrem: Chananeus autem tunc erat in terra.

7. Apparuit autem Dominus Abram, & dixit ei: Semini tuo dabo terram hanc. Qui edificavit ibi altare Domino, qui apparuerat ei.

8. Et inde transgrediens ad montem, qui erat contra orientem Bethel, tendit ibi tabernaculum suum, ab occidente habens Bethel, & ab oriente Hai: edificavit quoque ibi altare Domino, & invocavit nomen eius.

9. Perrexitque Abram vadens, & ultra progrediens ad meridiem.

10. Facta est autem fames in terra: descenditque Abram in Ægyptum, ut peregrinaretur ibi: prævaluerat enim fames in terra.

11. Cumque prope esset ut ingrederetur Ægyptum, dixit Sarai uxori suæ: Novi quod pulchra sis mulier:

12. & quod cum viderint te Ægyptij, dicturi sunt: Uxor ipsius est: & interficient me, & te reservabunt.

13. Dic ergo, obsecro te, quod soror mea sis: ut bene sit mihi propter te, & vivat anima mea ob gratiam tui.

14. Cum itaque ingressus esset Abram Ægyptum, viderunt Ægyptij mulierem quod esset pulchra nimis.

15. Et nunciaverunt principes Pharaonis, & laudaverunt eam apud illum: & sublata est mulier in domum Pharaonis.

16. Abram vero bene usi sunt propter illam: fueruntque ei oves & boves & asini, & servi & famule, & asinae & camelæ.

sopotamia quam nondum totam erat prætergressus.

* Infr. 18.
18. 22. 17.
26. 4.
Gal. 3. 8.
Heb. 11. 8.

* Ann. M.
2083.
Ant. Chr.
1921. unde deducendi sunt anni 430. ab Apostol.

Gal. 3. 17. memorati. † Septuaginta possederant.

* Infr. 13.
15. 15. 18.
26. 4.
Deut. 34. 4.

17. Flagellavit autem Dominus Pharaonem plagis maximis, & domum eius propter Sarai uxorem Abram.

18. Vocavitque Pharaon Abram, & dixit ei: Quidnam est hoc quod fecisti mihi? quare non indicasti quod uxor tua esset?

19. Quam ob causam dixisti esse fororem tuam, ut tollerem eam mihi in uxorem? Nunc igitur ecce coniux tua, accipe eam, & vade.

20. Præcepitque Pharaon super Abram viris: & deduxerunt eum, & uxorem illius, & omnia quæ habebat.

CAPUT XIII.

Abram & Lot Ægypto egressi, præ nimia opulentia separantur; & Lot Iordanis fines eligente, Abram habitat in terra Chanaan: ubi rursum Dei promissiones de multiplicando semine, terræque possidenda, accipit.

1. Ascendit ergo Abram de Ægypto, ipse & uxor eius, & omnia quæ habebat, & Lot cum eo ad Australem plagam.

2. Erat autem dives valde in possessione auri & argenti.

3. Reverfusque est per iter, quo venerat, ad meridiem in Bethel usque ad locum ubi prius fixerat tabernaculum inter Bethel & Hai.

* Supr. 12.
4. in loco altaris * quod fecerat prius, & invocavit ibi nomen Domini.

5. Sed & Lot qui erat cum Abram, fuerunt greges ovium, & armenta, & tabernacula.

* Infr. 36.
6. Nec poterat eos capere terra, ut habitarent simul: * erat quippe substantia eorum multa, & nequibant habitare communiter.

7. Unde & facta est rixa inter pastores gregum Abram & Lot. Eo autem tempore Chananeus & Pherezæus habitabant in terra illa.

8. Dixit ergo Abram ad Lot: Ne quæso sit iurgium inter me & te, & inter pastores meos, & pastores tuos: fratres enim sumus.

9. Ecce universa terra coram te est: recede a me, obsecro: si ad sinistram icris, ego dexteram tenebo: si tu dexteram elegeris, ego ad sinistram pergam.

10. Elevatis itaque Lot oculis, vidit omnem circa regionem Iordanis, quæ universalis irrigabatur antequam subverteret

Dominus Sodomam & Gomorrhæ, sicut paradisus Domini, & sicut Ægyptus venientibus in Segor.

11. Elegitque sibi Lot regionem circa Iordanem, & recessit ab Oriente: divisi sunt alterutrum à fratre suo.

12. Abram habitavit in terra Chanaan: Lot vero moratus est in oppidis, quæ erant circa Iordanem, & habitavit in Sodomis.

13. Homines autem Sodomitæ pessimi erant, & peccatores coram Domino nimis.

14. Dixitque Dominus ad Abram, postquam divisus est ab eo Lot: * Leva oculos tuos, & vide à loco, in quo nunc es, ad aquilonem & meridiem, ad orientem & occidentem.

15. Omnem terram, quam conspicias, tibi dabo, & femini tuo usque in sempiternum.

16. Faciamque semen tuum sicut pulverem terræ: si quis potest hominum numerare pulverem terræ, semen quoque tuum numerare poterit.

17. Surge, & perambula terram in longitudine, & in latitudine sua: quia tibi daturus sum eam.

18. Movens igitur tabernaculum suum Abram, venit & habitavit iuxta convallem Mambre, quæ est in Hebron: edificavitque ibi altare Domino.

CAPUT XIV.

Devictis quinque regibus, ac spoliatis Sodomis, Lot cum plerisque aliis captivus ducitur à quatuor regibus victoribus: quos Abram persecutus, omnes captivos, spoliisque reduxit: latiusque pro victoria, decimas dæ Melchisedeche, à quo benedictione accepta, cuncta regi Sodomorum reddidit.

1. Factum est autem in illo tempore, ut Amraphel rex Sennar, & Arioch rex Ponti, & Chodorlahomor rex Elamitarum, & Thadal rex Gentium

2. inirent bellum contra Bara regem Sodomorum, & contra Bersa regem Gomorrhæ, & contra Sennaab regem Adama, & contra Semeber regem Schoim, contraque regem Balæ, ipsa est Segor.

3. Omnes hi convenerunt in vallem Silvestrem, quæ nunc est mare salis. * Infr. 19.

4. Duodecim enim annis servierunt Chodorlahomor, & tertiodecimo anno recesserunt ab eo.

5. Igitur quartodecimo anno venit Chodorlahomor, & reges qui erant cum

* Ann. M.
2092. Ant.
Chr. 1912.
60:

eo: percussitque Raphaim in Astroth-
carnaim, & Zuzim cum eis, & Emin in
Save-Cariathaim,

6. & Chorræos in montibus Scir, usque
ad Campesfría Pharan, quæ est in soli-
tudine.

7. Reverfiquæ sunt, & venerunt ad fon-
tem Milphat, ipsa est Cades: & percusse-
runt omnem regionem Amalecitarum, &
Amorrhæum, qui habitabat in Afafon-
thamar.

8. Et egressi sunt rex Sodomorum, &
rex Gomorrhæ, rexque Adamæ, & rex
Seboim, necnon & rex Balæ, quæ est Seg-
gor: & direxerunt aciem contra eos in
valle Silvestri:

9. scilicet adversus Chodorlahomor
regem Elamitarum, & Thadal regem Gen-
tium, & Amraphel regem Sennar, &
Arioch regem Ponti: quatuor reges ad-
versus quinque.

10. Vallis autem Silvestris habebat pu-
teos multos bituminis. Itaque rex Sodo-
morum, & Gomorrhæ terga verterunt,
cedideruntque ibi: & qui remanserant, fu-
gerunt ad montem.

11. Tulerunt autem omnem substantiam
Sodomorum & Gomorrhæ, & universa
quæ ad cibum pertinent, & abierunt:

12. necnon & Lot & substantiam eius,
filium fratris Abram, qui habitabat in So-
domis.

13. Et ecce unus qui evaserat, nuncia-
vit Abram Hebræo, qui habitabat in con-
valle Mambre Amorrhæi fratris Elchol, &
fratris Aner: hi enim pepigerant fœdus
cum Abram.

14. Quod cum audisset Abram, captum
videlicet Lot fratrem suum, numeravit
expeditos vernaculos suos trecentos de-
cem, & octo: & persecutus est usque Dan.

15. Et divisit focios, irruit super eos no-
ctæ: percussitque eos, & persecutus est eos
usque Hoba, quæ est ad lavam Damasci.

16. Reduxitque omnem substantiam, &
Lot fratrem suum cum substantia illius,
mulieres quoque & populum.

17. Egressus est autem rex Sodomorum
in occursum eius postquam reversus est à
cæde Chodorlahomor, & regum qui cum
eo erant in valle Save, quæ est vallis Regis.

18. * At verò Melchisedech rex Salem,
proferens panem & vinum, erat enim Sa-
cerdos Dei altissimi,

19. benedixit ei, & ait: Benedictus
Abram Deo excelso, qui creavit cælum
& terram:

20. & benedictus Deus excelsus, qui
protegente, hostes in manibus tuis sunt.
Et dedit ei decimas ex omnibus.

21. Dixit autem rex Sodomorum, ad
Abram: Da mihi animas, cetera tolle tibi.

22. Qui respondit ei: Levo manum
meam ad Dominum Deum excelsum pos-
sessorum cæli & terræ,

23. quod à filo subtegminis usque ad
corrigiam caligæ, non accipiam ex omni-
bus quæ tua sunt, ne dicas: Ego ditavi
Abram:

24. exceptis his, quæ comederunt iuven-
nes, & partibus virorum, qui venerunt
mecum, Aner, Elcol, & Mambre: isti
accipient partes suas.

CAPUT XV.

Deus Abram de posteritate desperanti filium
promittit, cui credens Abram inficitur,
& in signum promissæ terræ, prescriptum
à Domino offerri sacrificium, auditque sua
posteritatis futuram peregrinationem.

1. **H**IS itaque transfactus, factus est
sermo Domini ad Abram per
visionem dicens: Noli timere Abram, ego
protector tuus sum, & merces tua magna
nimis.

2. Dixitque Abram: Domine Deus, quid
dabis mihi? ego vadam absque liberis: &
filius procuratoris domus meæ iste Da-
mascus Eliezer.

3. Addiditque Abram: Mihi autem non
dedisti semen: & ecce vernaculus meus,
heres meus erit.

4. Statimque sermo Domini factus est ad
eum, dicens: Non erit hic heres tuus: sed
qui egredietur de utero tuo, ipsum habe-
bis heredem.

5. Eduxitque eum foras, & ait illi:
* Suspice cælum, & numera stellas, si po-
tes. Et dixit ei: Sic erit femina tuum.

6. * Credidit Abram Deo, & reputatum
est illi ad iustitiam.

7. Dixitque ad eum: Ego Dominus qui
eduxi te de Ur Chaldaeorum ut darem
tibi terram istam, & possideres eam.

8. At ille ait: Domine Deus, unde scire
possum, quod possessurus sim eam?

9. Et respondens Dominus: Sume, in-
quit, mihi vaccam triennem, & capram
trimam, & arietem annorum trium, tur-
torem quoque, & columbam.

10. Qui tollens universa hæc, * divisit
ea per medium, & utraque partes contra
se

se altrinsecus posuit: aves autem non di-
visit.

11. Descenderuntque volucres super
cadavera, & abigebat eas Abram.

12. Cumque sol occumberet, sopor ir-
ruit super Abram, & horror magnus &
tenebrosus invasit eum.

13. Dictumque est ad eum: Scito præ-
noscens quod * peregrinum futurum sit
semen tuum in terra non sua, & subji-
cent eos servituti, & affligent quadrin-
gentis annis.*

14. Verumtamen gentem, cui servituri
sunt, ego iudicabo: & post hæc egre-
dientur cum magna substantia.

15. Tu autem ibis ad patres tuos in
pace, sepultus in senectute bona.

16. Generatione autem quartâ rever-
tentur huc: necdum enim completæ sunt
iniquitates Amorrhæorum usque ad præ-
sens tempus.

17. Cum ergo occubisset sol, facta
est caligo, tenebrosa, & apparuit clibanus
fumans, & lampas ignis transiens in-
ter divisiones illas.

18. In illo die * pepigit Dominus fœ-
dus cum Abram, dicens: Semini tuo da-
bo terram hanc a fluvio Ægypti usque
ad fluvium magnum Euphratem,

19. Cinæos, & Cenezæos, Cedmonæos,
20. & Hethæos, & Pherezæos, Ra-
phaim quoque,

21. & Amorrhæos, & Chanaanæos, &
Gergesæos, & Iebusæos.

CAPUT XVI.

Agar à domina Sarai traditur Abre uxori:
que ubi concepisset, atque ob id domi-
nam contemneret, ab illa afflicta, fugam
init; sed iussu Angeli eidem submissa,
parit Ismaëlem.

1. **I**gitur Sarai, uxor Abram, non ge-
nerat liberos: sed habens ancil-
lam Ægyptiam nomine Agar,

2. dixit marito suo: Ecce, conclusit
me Dominus, ne parem: ingrediere ad
ancillam meam, si fortè saltem ex illa
uscipiam filios. Cumque ille acquiesce-
ret deprecanti,

3. tulit Agar Ægyptiam ancillam suam*
post annos decem quam habitare cepe-
rant in terra Chanaan: & dedit eam viro
suo uxorem.

4. Qui ingressus est ad eam. At illa con-
cepisse se videns, despexit dominam suam.

5. Dixitque Sarai ad Abram: Iniquè
agis contra me: ego dedi ancillam meam
in sinum tuum, quæ videns quod conce-
perit, despectui me habet. Iudicet Do-
minus inter me, & te.

6. Cui respondens Abram: Ecce, ait, an-
cilla tua in manu tua est, utere eà ut libet.
Affligente igitur eam Sarai, fugam in-
nit.

7. Cumque invenisset eam angelus Do-
mini iuxta fontem aque in solitudine,
qui est in via Sur in deserto,

8. dixit ad illam: Agar ancilla Sarai,
unde venis? & quo vadis? quæ respondit:
A facie Sarai domine meæ ego fugio.

9. Dixitque ei angelus Domini: Rever-
tere ad dominam tuam, & humiliare sub
manu illius.

10. Et rursum: Multiplicans, inquit,
multiplicabo semen tuum, & non nume-
rabitur præ multitudinem.

11. Ac deinceps: Ecce, ait, concepisti,
& paries filium: vocabisque nomen eius
Ismaël, eò quod audierit Dominus afflic-
tionem tuam.

12. Hic erit ferus homo: manus eius
contra omnes, & manus omnium contra
eum: & e regione universorum fratrum
suorum figet tabernacula.

13. Vocavit autem nomen Domini qui
loquebatur ad eam: Tu Deus qui vidisti
me. Dixit enim: Profecò hic vidi poste-
riora videntis me.*

14. Propterea appellavit puteum illum,
* Puteum viventis & videntis me. Ipse
est inter Cades & Barad.

15. Peperitque Agar Abre filium: qui
vocavit nomen eius Ismaël.

16. Octoginta. & sex annorum erat
Abram quando peperit ei Agar Ismaëlem.

CAPUT XVII.

Abre repetuntur promissiones, ipsius &
Sarai nomina immutantur, circumcisio
precepitur ut fœderis signum; filius ex
Sara promittitur unà cum successu Is-
maëlis, & Abraham circumcisionis præ-
ceptum exequitur.

1. **P**ostquam verò nonaginta & no-
vem annorum esse coeperat, ap-
paruit ei Dominus: dixitque ad eum:
Ego Deus omnipotens: ambula coram
me, & esto perfectus.

2. Ponamque fœdus meum inter me &
te, & multiplicabo te vehementer nimis.

3. Cecidit Abram pronus in faciem.

4. Dixitque ei Deus: Ego sum, & pa-
ctum

* Ab. 7. 6.

* Hi 400.
anni refe-
rentur ad
omnia illa
tria, pere-
grinum erit,
subji-
cient, &
affligent.
Vide Chro-
nolog. no-
stram.* Sup. 12. 7.
& 13. 15.
Infr. 26. 4.
Deut. 34. 4.
2. Par. 9. 26.
1. Reg. 4.
20. & 3.
Reg. 4. 21.Anno M.
2092.
Ant. Chr.
1912.

* Rom. 4.

* Rom. 4.

Gal. 3. 6.

Iac. 2. 23.

* Ann. M.
2093.
Ant. Chr.
1911.* Jer. 34.
18.* Exod. 33.
20. 23.* Infr. 24.
62.Anno M.
2107.
Ant. Chr.
1897.

* Eccli. 44. Etum meum tecum, * erisque pater multarum gentium.

20. Nec ultra vocabitur nomen tuum Abraham: sed appellaberis Abraham: quia patrem multarum gentium constitui te.

6. Faciamque te crescere vehementissime, & ponam te in gentibus, regesque ex te egredientur.

7. Et statuum pactum meum inter me & te, & inter semen tuum post te in generationibus suis fœdere sempiterno: ut sim Deus tuus, & seminis tui post te.

8. Daboque tibi & semini tuo terram peregrinationis tuæ, omnem terram Chanaan in possessionem æternam, eroque Deus eorum.

9. Dixit iterum Deus ad Abraham: Et tu ergo custodies pactum meum, & semen tuum post te in generationibus suis.

10. Hoc est pactum meum quod observabitis inter me & vos, & semen tuum post te: * Circumcidetur ex vobis omne masculinum:

11. & circumcidetis carnem præputij vestri, ut sit * in signum fœderis inter me & vos.

* Lev. 12. 3. Infans * octo dierum circumcidetur in vobis, omne masculinum in generationibus vestris: tam vernaculus, quam emptitius circumcidetur, & quicumque non fuerit de stirpe vestra:

13. eritque pactum meum in carne vestra in fœdus æternum.

14. Masculus, cuius præputij caro circumcisa non fuerit, delebitur anima illa de populo suo: quia pactum meum irritum fecit.

15. Dixit quoque Deus ad Abraham: Sarai uxorem tuam non vocabis Sarai, sed Saram.

16. Et benedicam ei, & ex illa dabo tibi filium cui benedicturus sum, eritque in nationes, & reges populorum orientur ex eo.

17. Cecidit Abraham in faciem suam, & risit, dicens in corde suo: Putasne centenario nasceretur filius? & Sara nonagenaria pariet?

18. Dixitque ad Deum: Utinam Ismaël vivat coram te.

* Infr. 18. 10. & 21. 2. Et ait Deus ad Abraham: * Sara uxor tua pariet tibi filium, vocabisque nomen eius Isaac, & constituam pactum meum illi in fœdus sempiternum, & semini eius post eum.

20. Super Ismaël quoque exaudivi te, ecce, benedicam ei, & augebo, & mul-

tiplicabo eum valde: duodecim duces generabit, & faciam illum in gentem magnam.

21. Pactum verò meum statuam ad Isaac, quem pariet tibi Sara tempore isto in anno altero.

22. Cumque finitus esset sermo loquentis cum eo, ascendit Deus ad Abraham.

23. Tulit autem Abraham Ismaël filium suum, & omnes vernaculos domus suæ: universosque quos emerat, cunctos marces ex omnibus viris domus suæ: & circumcidit carnem præputij eorum statim in ipsa die, sicut præceperat ei Deus.

24. Abraham nonaginta & novem erat annorum quando circumcidit carnem præputij sui.

25. Et Ismaël filius tredecim annos impleverat tempore circumcisionis suæ.

26. Eadem die circumcisis est Abraham & Ismaël filius eius.

27. Et omnes viri domus illius, tam vernaculi, quam emptitij & alienigenæ pariter circumcisi sunt.

CAPUT XVIII.

Angeli tres ab Abraham hospitio suscepti, filium ex Sara promittunt: quæ ob id videns, corripitur. Sodomorum eversio prædicatur, pro quibus Abraham sapiens deprecatur.

1. Apparuit autem ei Dominus in valle Mambre sedente in ostio tabernaculi sui in ipso fervore diei.

2. Cùmque elevasset oculos, apparuerunt ei tres viri stantes propè eum: quos cùm vidisset, cucurrit in occursum eorum de ostio tabernaculi, & adoravit in terram.

3. Et dixit: Domine, si inveni gratiam in oculis tuis, ne transeas servum tuum:

4. sed afferam pauxillum aquæ, & lavate pedes vestros, & requiescite sub arbore.

5. Ponamque buccellam panis, & confortate cor vestrum, postea transibitis: idcirco enim declinastis ad servum vestrum. Qui dixerunt: Fac ut locutus es.

6. Festinavit Abraham in tabernaculum ad Saram, dixitque ei: Accelera, tria sata similia commisce, & fac subcinericis panes.

7. Ipse verò ad armentum cucurrit, & tulit inde vitulum tenerimum & optimum, deditque puero: qui festinavit & coxit illum.

8. Tulit quoque butyrum & lac, & vi-

Hebr. 13. 2. Eodem ann. 2107.

vitulum quem coxerat, & posuit coram eis: ipse verò stabat iuxta eos sub arbore.

9. Cùmque comedissent, dixerunt ad eum: Ubi est Sara uxor tua? ille respondit: Ecce in tabernaculo est.

* Sup. 17. 19. Infr. 21. 1. Rom. 9. 9. 10. Cui dixit: * Revertens veniam ad te tempore isto, vita comite, & habebit filium Sara uxor tua. Quo audito, Sara risit post ostium tabernaculi.

11. Erant autem ambo senes, provectaque ætatis, & desiderant Saræ fieri muliebricia.

* 1. Pet. 3. 6. 12. Quæ risit occultè dicens: Postquam consenui, & * dominus meus vetulus est, voluptati operam dabo?

13. Dixit autem Dominus ad Abraham: Quare risit Sara, dicens: Num verè paritura sum anus?

14. Numquid Deo quidquam est difficile? iuxta conditum revertar ad te hoc eodem tempore, vitâ comite, & habebit Sara filium.

15. Negavit Sara, dicens: Non risit timore perterrita. Dominus autem: Non est, inquit, ita: sed risisti.

16. Cùm ergo surrexissent inde viri, direxerunt oculos contra Sodomam: & Abraham simul gradiebatur, deducens eos.

17. Dixitque Dominus: Num celare poterò Abraham quæ gesturus sum:

18. cùm futurus sit in gentem magnam, ac robustissimam, & BENEDICENDÆ sint in illo omnes nationes terræ?

Supr. 12. 3. Infr. 22. 18. 19. Scio enim quòd præcepturus sit filiis suis, & domui suæ post se ut custodiant viam Domini, & faciant iudicium & iustitiam: ut adducat Dominus propter Abraham omnia quæ locutus est ad eum.

20. Dixit itaque Dominus: Clamor Sodomorum & Gomorrhæ multiplicatus est, & peccatum eorum aggravatum est nimis.

21. Descendam, & videbo utrùm clamorem qui venit ad me, opere compleverint: an non est ita, ut sciam.

22. Converteruntque se inde, & abierunt Sodomam: Abraham verò adhuc stabat coram Domino.

23. Et appropinquans ait: Numquid perdes iustum cum impio?

24. Si fuerint quinquaginta iusti in civitate, peribunt simul? & non parces loco illi propter quinquaginta iustos, si fuerit in eo?

25. Absit a te, ut rem hanc facias, & occidas iustum cum impio, fiatque iustus sicut impius, non est hoc tuum: qui iu-

dicas omnem terram, nequaquam facies iudicium hoc.

26. Dixitque Dominus ad eum: Si invenero Sodomis quinquaginta iustos in medio civitatis, dimittam omnino loco propter eos.

27. Respondensque Abraham, ait: Quia semel cœpi, loquar ad Dominum meum, cùm sim pulvis & cinis.

28. Quid si minus quinquaginta iusti quinque fuerint? delebis, propter quadraginta quinque, universam urbem? Et ait: Non delebo, si invenero ibi quadraginta quinque.

29. Rursusque locutus est ad eum: Sin autem quadraginta ibi inventi fuerint, quid facies? Ait: Non percutiam propter quadraginta.

30. Ne queso, inquit, indigneris Domine, si loquar: Quid si ibi inventi fuerint triginta? Respondit: Non faciam, si invenero ibi triginta.

31. Quia semel, ait, cœpi, loquar ad Dominum meum: Quid si ibi inventi fuerint viginti? Ait: Non interficiam propter viginti.

32. Obsecro, inquit, ne irascaris Domine, si loquar adhuc semel: Quid si inventi fuerint ibi decem? Et dixit: non delebo propter decem.

33. Abiitque Dominus, postquam cessavit loqui ad Abraham: & ille reversus est in locum suum.

CAPUT XIX.

Lot, Angelis hospitio susceptis, à Sodomis vim patitur, cum uxore & utraque filia à Sodomitico ereptis incendio, uxorem in via amisit, tandemque inebriatus, cum utraque filia incestum ignorans commisit: unde ortum habuerunt Moabita, & Ammonita.

1. Veneruntque duo Angeli Sodomam vespere, & sedente Lot in foribus civitatis. Qui cùm vidisset eos, surrexit, & ivit obviam eis: adoravitque pronus in terram,

2. & dixit: Obsecro, Domini, declinate in domum pueri vestri, & manete ibi: lavate pedes vestros, & manè proficiemini in viam vestram. Qui dixerunt: Minime, sed in platea manebimus.

3. Compulsi illos oppido ut diverterent ad eum: ingressisque domum illius fecit convivium, & coxit azyma: & comederunt.